

Боља заједничка

Међународна научна конференција „Интеграција западног Балкана у мрежу глобалне безбедности” одржана је од 27. до 29. септембра на Факултету политичких наука у Београду

Бројним новинарима, гостима, научним радницима из земље и региона и студентима, на почетку тродневног скупа обратили су се министар одбране Драган Шутановац, амбасадор САД у Србији Мери Ворлик, декан ФПН проф. др Илија Вујачић, директор Балканског фонда за демократију Иван Вејвода и проф. др Драган Р. Симић, директор Центра за студије САД на Факултету политичких наука.

Министар Шутановац је том приликом рекао да регион Западног Балкана неоспорно напредује у свеукупним реформама и у процесу европских интеграција, наглашавајући да смо свесни да постоје безбедносни про-

блеми из прошлости који и даље утичу на политичка кретања у региону и шире: питање статуса Косова и Метохије, покушаји наметања ревизије мировних споразума којима су окончани сукоби на простору бивше Југославије, етнички и верски мотивисан екстремизам.

Поред тога, регион оптерећују и други безбедносни проблеми као што су организовани криминал, трговина наркотицима и оружјем, трговина људима, нерешавање питања повратка избеглих, прогнаних и интерно расељених лица, корупција, нестабилност и неефикасност економија, висок проценат незапослености, незадовољавајући квалитет живота грађана и недо-

будућност

вољна ефикасност државних институција, рекао је министар одбране.

Али ови изазови, како је рекао Шутановац, уједно су и шанса за јачање сарадње држава у региону. Он је додао да охрабрује чињеница да постоји висока свест у региону да је безбедност у целини недељива и да је карактерише међузависност. Регионална сарадња је, сматра он, начин за остваривање добробити појединачних држава и њихових грађана.

– Заједничко обележје држава западног Балкана, поред чињенице да све учествују у „Партнерству за мир”, а да су Хрватска и Албанија чланице НАТО-а, јесте јасно изражена политичка воља и опредељење за чланство у Европској унији. Успоравање европских интеграција није у интересу ни Западног Балкана ни међународне заједнице. То би водило ка дестабилизацији региона и излагању ризику да поново постане „црна рупа” на европском континенту – истакао је министар Шутановац.

Изостанак јасне европске перспективе држава региона и обавеза које по њих проистичу из процеса интеграција, сматра министар, могао би да води закључку да се распиривање замрзнутих сукоба и оживљавање агресивних политика исплати. Он је нагласио да смо охрабрени најавама да се у октобру може очекивати прослеђење молбе Републике Србије за чланство у ЕУ Европској комисији.

– Упоредо са приступањем ЕУ, укључивање региона у мрежу глобалне безбедности подразумева и активно деловање и учествовање у напорима шире међународне заједнице на обезбеђењу мира и безбедности – додао је Шутановац.

Оружане снаге свих држава региона, како је подсетио, у одређеној мери већ учествују у мултинационалним операцијама под окриљем УН, ЕУ и НАТО-а, а Војска Србије развија своје способности за већи допринос безбедности у том смислу. Шутановац је подвакао да је у Стратегији одбране Реп-

Одговори министра одбране на новинарска питања

У изјави за медије, након отварања конференције, министар Шутановац истакао је да постоји потреба да се отвори научна дебата о даљим безбедносним интеграцијама западног Балкана. Он је рекао да је неопходно да се изађе из фазе која је била емотивна, а често и ирационална, у фазу која ће бити научно поткована са подацима који говоре о просперитету држава које су се укључиле у даљи ток безбедносних интеграција.

Он је нагласио да је Србија начинила велики искорак када је примљена у „Партнерство за мир”, а да је практично наша канцеларија у Бриселу активна. У њу ће, ускоро, како је рекао Шутановац, отићи и планирана група официра који ће помоћи приближавању нашег система одбране осталим чланицама тог програма.

Одговарајући на новинарско питање о најављеној посети америчког државног секретара Хилари Клинтон Србији, Шутановац је рекао да нема прецизна сазнања о томе и да не очекује да ће бити било каквих притисака на наше руководство везано за Косово и Метохију. Он је изразио очекивање да ти разговори буду у пријатељској и партнерској атмосфери, као што је то био случај приликом посете потпредседника Бајдена.

Министар Шутановац је, поводом уништавања телекомуникационе мреже српских оператера на Косову и Метохији, изразио незадовољство „што се допушта да се на потпуно нецивилизован начин људима ускраћује могућност комуникације”. Он је истакао да то не доприноси стабилизацији региона, додавши да је добро што многи страни амбасадори у Србији изражавају незадовољство због таквог поступања. Шутановац је изнео захтев надлежнима у Покрајини да спрече уништавање телекомуникационе мреже и додао да су грађани у случајевима немогућности комуникације дезоријентисани, те да се „никад не зна коме је комуникације ускраћена”, будући да међу њима има и оних који су здравствено угрожени и којима је неопходна помоћ.

ублике Србије изражена спремност да доприноси миру и стабилности у региону, и јача добросуседске односе, решава спорна питања, а да то у будућности чини и преко механизма заједничке безбедносне и одбрамбене политике ЕУ и у Програму „Партнерство за мир”.

– У складу са тим, преговарамо о Оквирном споразуму о безбедности са ЕУ и спремамо се да од следеће године учествујемо у мисијама ЕУ – истакао је Шутановац.

На плану одбране, констатовао је, процес регионалне сарадње веома добро напредује и додао да Србија има закључене споразуме о сарадњи у области одбране са свим државама реги-

она осим Албаније, који би на иницијативу Министарства одбране Србије ускоро могао бити потписан. Србија је активна у свим одбрамбеним регионалним иницијативама, а од ове године постала је пуноправни члан SEDM.

– Регионалну безбедност немогуће је одвојити од глобалне безбедности у целини. Министарство одбране активно сарађује са 56 држава у свету. Неке од њих, по природи ствари, имају јачи утицај на прилике у региону од осталих. Сједињене Америчке Државе ангажоване су у највећем броју процеса на глобалној сцени, имају нарочито важну улогу у међународним безбедносним односима – рекао је Шутановац, подсетивши да утицај САД на овим

просторима током претходних криза ту земљу чини незаобилазним саговорником у многим питањима.

Сарадња Србије и САД у области одбране је најбољи део укупних односа две земље, док је сарадња на плану одбране са Русијом, како је оценио министар, добра, али још далеко испод очекиваног и потребног нивоа. Он је додао да Министарство одбране чини напоре да се то промени и изразио наду да ће побољшању сарадње допринети планирана посета начелника Генералштаба руских оружаних снага Србији.

Шутановац је истакао да сарадња са Кином има узлазни тренд, и да постоји интересовање за развијање војноекономских односа.

На крају излагања, он је додао да је конференција одлична прилика да се истакне значај међудржавне безбедносне сарадње у региону.

Научна конференција на Факултету политичких наука оцењена као највећи научни скуп последњих година у Србији у области безбедности, окупила је учеснике из Србије, САД, Немачке, Црне Горе, Македоније, Албаније, БиХ и Турске.

Тема првог дана била је „НАТО и мрежа глобалне безбедности“, другог „НАТО и безбедносна архитектура региона западног Балкана“, а трећег дана разговарано је на тему „Интеграција Србије и региона у мрежу глобалне безбедности“.

Организатори су Центар за студије САД на ФПН и Удружење за студије САД у Србији, уз подршку Амбасаде САД и Балканског фонда за демократију.

Значај научне конференције

Проф. др Радован Вукадиновић, Факултет политичких наука, Загреб

– Мислим да је ово изванредна идеја, јер морамо да негујемо дијалог више него што су то до сада чинили људи који су се бавили овом проблема-

тиком, било научно или практично. На миран начин може се разговарати о глобалним или регионалним питањима. Добро је што се то одвија на Факултету политичких наука, пред аудиторијумом младих људи, будућих лидера. Пружена им је могућност да чују различите ставове и погледе, да виде како је могуће о врућим темама разговарати на смирен и сталожен начин. То је култура дијалога коју сви на овом простору морамо да научимо.

Припремамо сличан скуп на пролеће у Загребу где бисмо разговарали о стању на подручју Западног Балкана после Лисабона. Поред безбедносне, обрадили бисмо и политичку и економску анализу. Чини ми се да би то могао да буде наставак овог скупа у Београду, који претендује да постане „штафета“ која ће се преносити из државе у државу. Осећа се потреба да људи који се баве овом проблематиком разговарају и проналазе заједнички став.

Др Ариан Сџарова, заменик министра одбране Албаније

– Сматрам да је конференција веома значајна за сагледавање потенцијала Србије и других земаља у региону у односу на шире интеграције. Значај је и у размењивању идеја и мишљења стручњака из целог региона у вези са новим безбедносним изазовима и проблемима.

Политичке елите, без обзира на партијску припадност, и у Србији и у другим државама региона све више размишљају у правцу ширих интеграција, јер комплетан регион иде у том правцу, а овакви скупови помажу да јавно мњење сазри у прихватању европских и евроатлантских интеграција.

Западни Балкан је у мрежи европске и светске безбедности, и наш допринос томе мора бити још већи. Добар пример је мисија Србије у Чаду под покровитељством Уједињених нација, која тиме показује да земље из

овог региона могу допринети европској и светској безбедносној структури у будућности.

Лазар Еленовски, бивши министар одбране и председник Евроатлантског савета Македоније

– Ово је још један доказ да балкански народи схватају да имају заједничку будућност. После много векова стремимо ка истом циљу – евроатлантским интеграцијама. Пролазили смо и пролазимо кроз мучну транзицију, али мислим да полако долазимо до финиша, да ћемо ускоро ући у клуб демократских и богатих држава.

Регионална сарадња је шлаг на торти, поред домаћих реформи које су нам основни задатак. Морамо заједно да градимо реформе и на путу ка ширим интеграцијама, као што је Европска унија, преко оваквих скупова види-

мо где је ко и докле стигао и да се подупиремо заједно.

*Проф. др Лидија Чехулић,
Факултет политичких наука,
Загреб*

– Функционална регионална сарадња је изузетно значајна за евроатлантске односе. Ако се осврнемо на европску интеграцију, схватамо да је управо Европска унија настала на темељу те сарадње, јер су земље увиделе да ће имати међусобне користи ако се удруже у свом привредном развоју. После остварене те сарадње, која је уследила по завршетку Другог светског рата, почиње да се ствара политичка регионална сарадња, а одмах затим и безбедносна.

То је принцип по коме функционише Европска унија и да би се било у тој заједници европских народа од земаља потенцијалних кандидата тражи се да

мо видике. Тако функционишу Европска унија и НАТО, који имају програме партнерства са свим земљама света.

Реч организатора

*Проф. др Драган Р. Симић,
Факултет политичких наука,
Београд*

– Конференција је замишљена првенствено као научни скуп, који треба да размрси поприличан број питања која се данас намећу на пољу безбедности, а поводом којих су се водиле расправе у протеклих годину дана, посебно око новог Стратешког концепта НАТО-а, чије је усвајање планирано у Лисабону у новембру ове године. Циљеви организатора јесу да се направи пресек стања у теорији и тумачењима безбедности, да се види колико се данас, у теоријском промишљању безбедности успешно „хвата“ њена измењена збиља, природа без-

бедносних претњи, промене у институцијама и установама безбедности, у њиховим функцијама... Хоћемо, такође, да видимо где се ми као земља и као регион налазимо у тим процесима, полазећи од тезе да је безбедност недељива и да нема одвојених питања.

Оно што је сама суштина мог наука да организујем ову конференцију јесте да покушамо да концептуализујемо то што се често у расправама назива мрежа глобалне безбедности. Где је у тој мрежи данас место НАТО-а, Шангајске организације и других великих сила које су успону? Какви се односи развијају између тих актера поводом решавања конкретних међународних проблема, као што су рецимо Авганистан или Пакистан, питања природних катастрофа, пиратерије, сајбертероризма, ширења оружја за масовно уништавање... То су проблеми који уједињују њихове напоре, као што је сарадња у погледу спречавања ширења оружја за масовно уништење то чинила и у доба најжешће конфронтације за време хладног рата. То и други битни проблеми показују да је безбедност, као и мир, недељива.

На пољу међународне безбедности постоји једна магична реч, а то је сарадња у безбедности. За све актере које сам поменуо важно је да се стање у нашем региону стабилизује, да он постане конструктивни део Европске уније у економском и војно-политичком смислу. Мора да се стане на пут израженим појавама организованог криминала, корупције, трговине оружјем, белим робљем...

Ова конференција у најбољем смислу показује нашу политичку оријентацију, неколико година уназад, ка развијању добросуседских односа и сарадњи у безбедности. Србија је у том смислу, по броју иницијатива и напорима која улаже, лидер у региону, што је чини прихватљивом за партнера и ширих интеграција. Зато се може рећи да организовање ове конференције у Београду јесте признање политици коју наша земља води у погледу развијања добросуседске сарадње у безбедности. ■

Александар ПЕТРОВИЋ

Биљана МИЉИЋ

Снимили Зоран МИЛАДИНОВИЋ

и Јово МАМУЛА